

Hjálpargrunnurin.

Almennur ella bara privatur?

(Rætting av „Sambandsmannsins“ ranglýsing.)

Hjálp til sjúkar fiskimenn hevur ikki bara verið brennandi innanfyrir javnaðarflokkkin, síðan málið um tvungna tuberkla-undirsøktan varð gjøgnumført, høvudsakliga við javnaðarmannaátroðkan, men tær syndarligu umstøður okkara sjúku fiskimenn hava livað undir, hava elvt javnaðarmannum, líka síðan javnaðarflokkurin var ibirtur her á landi, at haft hjálparspurningin til viðgerðar.

Hin privata hjálpin er vøkur og góð. Men Føroyingar hava áðanandi sagt um hana, at ódrágvur er posamatur. Tað er satt.

Javnaðarmenn vóru sera glaðir, tá ið frá privatur síðu varð reist málið um stovnan av einum hjálpargrunninum fyrir sjúkar og treingjandi fiskimenn. Men vitandi, at at hin privata hjálpin kom at rokka nógv ov stutt, kundu javnaðarmenn tað sum skyldu sína at arbeiða fyrir eini skapan av einum almennum hjálpargrunninum. Teir reistu til henda spurning á tingi, og teir útarbeiddu eitt fullgjøgjað uppskot til ein slíkan grunn. Tað er hetta, ið vit hava sagt. Tað er hesin av javnaðarmannum reisti spurningur um ein almennan hjálpargrunn, ið kann veita fiskimennum ein árigan munandi stuðul (25-30.000) ið vit hava sligið fyrir og roynt at fingið allar Føroyingar at samlast um.

Allt hetta er beint, váttað lögtingstíðindi fyrir 1939. Har stendur við fólkatingmannsins Jóhan Poulsen o. fl. underskriftum?

Udvalgsbetænkning

A. Lagtingssag Nr. XIII-53/1939: Studningur til tuberklasjúkar fiskimenn: ad A. Færøernes Socialdemokrati har i en Skrivelse af den 10. Oktober 1938 andraget Lagtinget om at foranledige, at Fiskere, som paa Grund af Tuberkulose har maattet opgave Fiskeriet, og som derved er gaaet Glip af den til Bestridelse af Udgifterne til Livets Ophold paakrævede Indtægt, erholder en aldeles paakrævet Understøttelse.

Lagtingets Budgetudvalg, den 9. December 1938

P. M. Dam, Johan Poulsen, K. Djurhuus, O. F. Joensen, J. P. Davidsen, Edw. Mitens, M. A. Jacobsen.

Tann av javnaðarmannum ávísta leið var einmælt viðtikið at ganga.

Málið er nú afturkomið frá ministerinum, við tilsegu um, at staturin vil fyrst 3 árini árliga jáltað 10.000 til hjálpargrunnin til útbýtingar fmillum fiskimenn móti at tað frá føroyskari síðu verður latið tað dupulta, 20.000. Til útbýtingar

skuldi so komið árliga kr. 30.000. Fyri at fáa henda penningu javnaðarmenn i lögtingsnevndini, ið hevði hetta mál til viðgerðar, beinan vegin samankallað til fundar við figgjarnnevndini stjórnina fyrir í privata hjálpargrunninum og stjórnina fyrir Suðuroyar Fiskimannafelaginum, ið veruliga longu hevði stovnað ein hjálpargrunn innan fyrir felagið, longu áðrenn nakar annar hjálpargrunnur fyrir fiskimenn var stovnaður.

Men meðan Suðuroya fiskimannafelagsstjórnin gav reint beskeð, fyrir felagið, at tað vildi ganga við til ein almennan hjálpargrunn, tí hann munandi so nógv ferðir meiri enn bara hin privata hjálpin, kundu stjórnarlimirnir Lindenskov Samuelsen og P. Djurhuus einki siga um støðuna hjá í privata hjálpargrunninum. So státt biðar málið eftir svári frá hesum monnum, og er tað tí fullkomuliga skeið at leggja javnaðarmenn undir at vera orsök til, at eingin útbýting av hjálparpeningi enn er farin fram. Tað hevur sum ávíst verið javnaðarmenn, sum hava trokað á at viðgerða hjálparmálið frá tingins síðu so skjótt, at tað av sonnum í hesum máli ikki skuldi kunna kastast tinguin: »Sagen udsættes til næste Aar«.

2. dagin eftir at tingið var endað í ár kravdu javnaðarmennurin í landsnevndini hjálpargrunnsmálið viðgjort og við uppskoti til skipan sent til stjórnina fyrir hin privata hjálpargrunnin, stjórn Suðuroya Fiskimannafelags og hinar avvarandi til endaliga støðutakan:

Hetta uppskot byggir á: 10.000 árliga frá statinum, er jáltað, 4000 frá tinguin, 1.200 av hjálpargrunnssrentuni, 4.000 frá fiskimannafelagnum, 9.000 1/100 av Føroya Fiskaexports útlutningi, 800 frá Sparikassanum, 1000 frá bankunum. Tilsamans 30.000 kr. árliga til útbýtingar til treingjandi fiskimenn.

Vit vóna, at allir partar orka at vera samdir um hetta uppskot. Ja, vit halda, at tað valla mátti funnist Føroyingur, ið ikki má kenna tað um skyldu sína at siga: Sjálvandi megu vit lata ta almennu og ta privata hjálpin renna saman, so teir treingjandi fiskimennirnir kunnu fáa 30.000 istaðin fyrir bara 12—1600 kr., ið er rentan av grunnpeninginum.

Sjálvt um »Dimmalætting« so má viðganga, at tann av javnaðarmannum uppskoti hjálpargrunnsháttur av øllum er valdur sum tann einasti »rationelli« og munandi, vænta vit, at eisini hennari bjaðstjóri eins og sambandsins oddamenn á tingi gangur við til hesa skipan.

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor: THORSHAVN

Stiftet 1906.

Afdeling: TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3. Lørdag 11—2.

Kjøtbúðin

hevur besta skerpukjöt, turka á bygd. Tað besta skerpukjöt sum fæst. Hakkikjöt er tað besta, sinar og hindir frískildar. Ferskt lambskjöt í ísl, grøntsakir, egg, roykt flesk og annað viðskeri.

Góðar vørur. Hampuligur prisir.

Telf. 328

J. REINERT

Sannleikin um . . .

(Framhald frá 1. síðu.)

Udvalgsbetænkning.

Lagtingssag Nr. XIV—21/1939: Bræv um hægri beinleiðis-skatt og formugusskatt.

Færøernes Socialdemokrati har i en Skrivelse til Lagtinget af 8. Oktober d. A. rejst Spørgsmaalet om en højere direkte Beskatning samt Indførelse af Formueskat til Afløsning af den ifjor indførte Beskatning af Visse Nødvendighedsartikler.

Under Behandlingen af Indtægtsforslagene ifjor i Anledning af den mellem Regeringen og et af Lagtinget nedsat Finansplansudvalg indgaaede Finansordning fremsatte det socialdemokratiske Parti Forslag en særlig Formuebeskatning og højere Lagtingsskat. Forslagene faldt ved Afstemningen i Lagtingssalen.

Den 3. Septbr. 1938 blev der indgaaet en Overenskomst mellem Ministeriet og Repræsentanter for Lagtinget, hvorefter Lagtinget skulde overlægge forskellige Opgaver. Tingets forøgede Udgifter skulde dækkes ved Forøgelse af Lagtingsskattens Provenu, nye Indførselsafgifter, ved eventuelt Monopol- og Koncessionsafgifter og i fornødent Fald ved anden Beskatning. Forslagene om forøget Lagtingsskat og Indførselsafgifter er gennemført.

Spørgsmaalet om Monopol- eller Koncessionsafgifter blev derimod ikke løst.

Med Hensyn til anden Beskatning vedtog Lagtinget i 1938 under Behandlingen af Finansoverenskomsten Forslag om Stempelafgift og Forlystelsesskat og udtalte, at Indtægterne ved disse Beskatningsformer skulde danne en naturlig Reserve mod Svigten af Beregnede Indtægter og andet.

Der er nu Fare for, at Indtægterne kan komme til at svigte, baade hvad angaar Lagtingsskatten og Indførselsafgifterne, idet Verdenskrigen har medført usikre Forhold med

Hensyn til Indtægtsmuligheder i den kommende Tid og Muligheden for Import.

Dertil kommer, at Forholdene medfører væsentlige nye Udgifter for Lagtinget. Der er gennemført Rationering med Hensyn til visse Varer, og Trykning af Rationeringskort; Udgifter ved Priskontrolraad, etc. medfører en hel Del Udgifter, for Amtsfonden; men navnlig vil de stigende Priser medføre store Udgifter. Man skal saaledes nævne, at Stigningen af Kulpriserne vil forhøje Kystbaaden »Smiriles« Underskud betydeligt, og det maa befrygtes, at Sygehusenes Driftsudgifter vil vokse meget og dermed ogsaa disse Sygehuses Underskud. Det bliver derfor nødvendigt at skaffe nye Indtægter til Lagtinget.

Hele Udvalget er enigt om at foreslaa, at den ovenomtalte Forlystelsesskat og Stempelafgift snarest indføres, og man henviser til tidligere Behandling af disse Sager i Lagtinget, senest Lagtingstidende 1938, Bilag 14 G.

Mindretallet (J. P. Davidsen og P. M. Dam) udtaler:

Der stilles større og større Krav til Lagtinget af erhvervsmæssig, kulturel saavel som social Natur.

Tilvebringelse af Midler til Lagtingets Kasser er derfor af vital Betydning for hele det færøske Samfund. Uden at være i Besiddelse af nødvendige Midler kan Lagtinget ikke paatage sig den for vort Samfunds fortsatte Vækst og Udvikling aldeles paakrævede Løsning af de Opgaver, Befolkningen stiller Tinget. Fra socialdemokratiske Side har man erkendt dette. Man har derfor gjort sig til Talsmand for, at Lagtinget hverver sig Monopol og Enekoncessioner paa erhvervsmæssige Omraader, hvor der kan være Tale om Sikring af betragtelige Beløb til Tinget uden dog at virke fordyrende og trykkende paa den store Befolknings Levestandard. Side-løbende med denne Indtægts-

politik har man fremsat Forslag om en højere Lagtingsskat for de store Indtægters Vedkommende samt Indførelse af en særlig Formuebeskatning, ligesom man er gaaet ind for en Grundværdistigningsbetænkning.

Da den brede Del af Færøernes Befolkning er Arbejdere og Fiskere med kun meget ringe Skatteevne, maa al Indtægtspolitik paa Færøerne, der vil undgaa at virke mere hæmmende og trykkende end opbyggende, i saa høj Grad som muligt skaane den mindrebe-midlede Del af Befolkningen og lade Skatteyderne fortrinsvis hvile paa dem, som virkelige har økonomisk Evne til at bære dem. Dette bør særlig gøre sig gældende i Krise- og Krigstider som dem, vi er inde i, med stadig stigende Priser paa Varer og alle Livsformødenheder, og i hvilke der sædvanligvis, samtidig med at Udmærvingen finder Sted blandt dem med de smaa Indtægter, lykkes enkelte Spekulanter og Gullaschfolk at skabe sig store aarlige Indtægter og betragtelige Formuer, som taaler og selvfølgelig bør rammes af en meget stærkt stigende Beskatningsform, baade hvad angaar den dirkede Indtægtsbeskatning og Beskatning af Formuer og Grundværdistigninger.

Det er blevet sagt om Færøerne, at de skattemæssigt set er et Eldorado for Kapitalister at bo i. Dette er i høj Grad rigtigt. Der findes vist intet Sted i Norden med en saa lidt stigende Skateskala for de rigtig store Indtægter som den færøske. Og paa Færøerne er de bemidlede i Forhold til, hvad der er Tilfælde i andre Lande, yderligere begunstigede med Fritagelse for Formue- og Grundværdistigningsbeskatning.

Under Hensyn til den relativt svære Beskatning af de mindrebeidlede paa Færøerne maa foran antydede Skatte-ly for de store Indtægters Vedkommende betegnes som en meget udæskende Uretfærdighed.

I Betragtning af de heromhandlede Forholds Uholdbarhed undlader nærværende Mindretal ikke at genfremsætte de af den socialdemokratiske Lagtingsfraktion ifjor stillede Forslag om en Formuebeskatning samt en stærkere Beskatning af de store Indtægter, ligesom man tillader sig at stille Forslag om en særlig Grundværdistigningsbeskatning.

Samtidig foreslaar Mindretallet at ophæve Tolden paa Sukker, Kaffe og Te, idet de af os foreslaaede Forhøjelser af Lagtingsskatten i Forbindelse med nedenomhandlede Forslag til Merindkomstskat, Formueskat, Grundværdistigningsskat, Forlystelsesskat og Stempelafgift vil medføre tilstrækkelige Indtægter til at opveje den Nedgang, som vil følge med Ophævelser af den nævnte Told, og til at dække Udgifter, foranlediget af Dyrtiden m. m.